

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دیروز چند روایت درباره تفاوت ارث زن و مرد خواندیم ولی چند مطلب قابل ذکر است:

مطلب اول اینکه ما معتقدیم هر آنچه که از طرف پروردگار متعال تنظیم و تشریح می شود و بوجود می آید همگی بر اساس نظام أحسن می باشد بنابراین نظامی که خداوند متعال با سلسله مراتب بوجود آورده تکویناً و تشریحاً أحسن و أتمن و أكمل و أفضل می باشد و اگر کسی در آن چون و چرا دارد دلیل بر جهلش می باشد البته این یک مطلبی است که در فلسفه از آن بحث می کنند، در نامه ۳۱ نهج البلاغه حضرت امیر علیه السلام در وصیتی که به امام مجتبی علیه السلام دارد می فرماید فرزند عزیزم دنیا مستقر نمی شود مگر به آن نظامی که خداوند متعال برقرار کرده اگر اشکالی به نظرت آمد آن را بر جهالت و نادانی خودت حمل کن "فإنک اول ما خلقت جاهلاً".

مطلب دوم اینکه خداوند متعال احکام شرع را بر اساس فطرت و خلقت تنظیم کرده، زن و مرد خلقة و فطرة باهم فرق دارند، مصلحت خداوند متعال ایجاب می کرده که هر کدام از مردها و زن ها دارای ویژگی های خاصی باشند: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْتَبِرُونَ﴾^۱، در قران کریم درباره زوج سخنان زیادی مطرح شده در عالم انسان ها و گیاهان و جانوران زوجیت وجود دارد و بالاخره "ومن كل شيء خلقنا زوج" زوج و جفت یعنی هرکدام ویژگیهایی دارند و مکمل یکدیگر می باشند مثلاً زن و مرد مکمل همدیگر هستند و اگر هرکدام از زوجین تنها بودند خلقت ناقص بود پس

زوجیت مقتضای خلقت می باشد البته باید توجه داشت که نوع زن حساب می شود نه فرد حالا مثلاً اگر زنی پیدا شود که از مردها قوی تر باشد او فقط یک فردی از افراد زن ها می باشد اما در نوع مخلوقات مرد از لحاظ فکر و توانمندی بدنی از زن قوی تر است و زن از لحاظ احساسات و عواطف قوی تر است و هر دو مکمل هم هستند.

مطلب سوم اینکه در مکتب اسلام نمی توان دنیا را بدون آخرت حساب کرد بلکه توأم با هم می باشند، زندگی جاوید و دائم است و مختص به این دنیا نیست لذا همه چیز بر همین اساس باید محاسبه شود، خب حالا با توجه به مطالبی که عرض کردیم اسلام بین زن و مرد تفاوت قائل شده.

دیروز چند خبر درباره علت تفاوت ارث مرد و زن خواندیم و امروز نیز یک خبری می خوانیم، خیلی از مواقع بود که زنان خدمت پیغمبر صلوات الله علیه و آله می رسیدند و فکر می کردند نسبت به آنها کم لطفی شده و به مردها عنایت بیشتری شده اما حضرت جواب می دادند، یکی از آن اخبار این خیر است: ﴿عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ فِي (الْأَمْثَالِ) عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ، عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ مَسْكِينٍ، عَنِ أَبِي خَالِدِ الْكَعْبِيِّ عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: أَيُّمَا امْرَأَةٍ دَفَعْتُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا شَيْئًا مِنْ مَوْضِعٍ إِلَى مَوْضِعٍ تَرِيدُ بِهِ صِلَاحًا نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهَا، وَمَنْ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهَا لَمْ يَعْذِبْهُ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذَهَبَ الرِّجَالُ بِكُلِّ خَيْرٍ فَأَيُّ شَيْءٍ لِلنِّسَاءِ الْمَسَاكِينِ؟ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: بَلَى إِذَا حَمَلَتِ الْمَرْأَةُ كَانَتْ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُجَاهِدِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَإِذَا وَضَعَتْ كَانَتْ لَهَا مِنَ الْإِجْرِ مَا لَا يَدْرِي أَحَدٌ مَا هُوَ لِعَظْمِهِ، فَإِذَا أَرْضَعَتْ كَانَتْ لَهَا بِكُلِّ مِصَّةٍ كَعْدَلِ عَتَقِ

^۱ سوره روم، آیه ۲۱.

با خشت و گل ساخته شده می چرخید؟ و مثل شتری که رم می کند بین صفا و مروه هروله می کنید؟ اگر کسی فکر کند اینطور می فهمد که غیر حکیم این اعمال و جریانات را ترتیب داده و شما رأس و قله این امور هستید و پدر شما یعنی پیغمبر این دین و آئین را تأسیس کرده، خب امام صادق علیه السلام در جوابش فرمودند کسی که خداوند او را گمراه کند و دلش را ناپینا کند همیشه بر حق اشکال می گیرد و حق برایش سنگین می باشد و شیطان نیز از این حالت استفاده می کند و او را گمراه می کند، کعبه یک خانه ای است که خداوند او را وسیله عبادت قرار داده تا امتحان کند و ببیند چه کسی می تواند به این خانه بیاید و خداوند مردم را ترغیب کرده که بیایند و کعبه را تعظیم کنند، کعبه خانه انبیاء الهی و قبله ای برای مصلین است و دو هزار سال قبل از خلق زمین خداوند این خانه کعبه را ساخته... روزی زراره به امام صادق علیه السلام عرض کرد یابن رسول الله من پنجاه سال هست که خدمت شما می رسم و هنوز احکام حج را بیان می فرمائید و تمام نشده، حضرت فرمودند خانه ای که پیش از خلقت عالم خلق شده خیلی مسائل و احکام دارد، خلاصه ابن ابی العوجاء مطالب دیگری را نیز ذکر کرد که بماند برای بعد از تعطیلات إن شاء الله تعالی...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی
مُحَمَّدٍ و آلِهِ الطاهِرین

محرر من ولد إسماعیل، فإذا فرغت من رضاعه ضرب ملك
کریم علی جنبها وقال: استأنفي العمل فقد غفر لك^۲.

سند خبر خیلی خوب است.

بنده فکر می کنم ما طلبه ها خیلی مسئول هستیم چراکه ما این مطالب را به مردم نگفته ایم و اینها را از مستحبات دانسته ایم واقعا اگر اخبار اهل بیت علیهم السلام تماماً برای مردم بازگو می شد در زمینه تعلیم و تربیت و فرهنگ و حرکت اوضاع مردم خیلی تغییر می کرد و غیر از اینی می شد که الان شاهد آن هستیم، همین خبری که خواندیم یک نمونه ای از مطالبی است که خیلی برای مردم ذکر نمی شود، خب این دیدگاه خداوند و اسلام نسبت به زن می باشد، اینکه اهل بیت علیهم السلام فرمودند "أحیوا أمرنا" خب همین است باید فرمایشات اهل بیت علیهم السلام برای مردم بیان شود.

خب و اما بخش دیگری از بحث امروزمان مربوط به احتجاج امام صادق علیه السلام با ابن ابی العوجاء می باشد که خیلی برای ما آموزنده است و به ما یاد می دهد که چگونه باید حرف بزیم و بحث کنیم، یک وقتی مفضل خدمت امام صادق علیه السلام رسید و عرض کرد یابن رسول الله من در مسجد بودم شخصی بنام ابن ابی العوجاء آنجا بود و اعتراضات زیادی داشت منکه حرف زدم به من گفت شما از امام صادق علیه السلام یاد بگیر ما خدمت آن حضرت می رویم همین حرفها را می زنیم و ایشان با اخلاق جواب کافی و وافی به ما می دهد، حضرت فرمودند بله همین طور است، حالا همین ابن ابی العوجاء در مکه و در شلوغی جمعیتی که در حال طواف و انجام حج بودند خدمت امام صادق علیه السلام رسید و اینجور گفت که؛ تا کی این خرمن را شما می کویید؟ و تا کی به این سنگ پناه می برید؟ و به دور این خانه ای که

^۲ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۱۵، ص ۱۷۵، ابواب احکام اولاد، باب ۶۷،

حدیث ۱، ط الإسلامیة.